

Posudek na diplomovou práci

„Dopad pandemie Covid-19 na sexbyznys v České republice“

Autor práce: Bc. Štěpán Frydrych

Vedoucí práce: PhDr. Kazimír Večerka, CSc.

Současná pandemie virové nákazy zcela zásadním způsobem mnohostranně narušila běžný společenský život. Při úvahách o pandemické situaci máme tendenci zohledňovat její dopady na klíčové společenské struktury a poněkud nám z myšlenkové perspektivy unikají její dopady na okrajové společenské jevy. Předložená diplomová práce nám tento fakt připomíná na příkladě posunů v oblasti sexbyznysu.

Autor práce se ujal úkolu, jehož splnění je výrazně nesnadné, a to z toho důvodu, že situace kolem sexbyznysu je i za běžných podmínek výrazně skrytá a její aktéři o ni neradi referují. O to větší pochvalu zaslouží předložený pokus o naznačení šířky problému.

Diplomová práce má dvě hlavní části, a to část vymezující fenomén sexbyznysu a praktickou či empirickou část. V teoretické části autor správně vymezuje základní pojmy a provádí určitý historický exkurz do problematiky prostituce na našem území. V další části práce si všímá různých definic prostitučního chování (zde se opírá o relevantní literaturu), všímá si nejen osob, které poskytují sexuální služby, ale i těch, které tyto služby využívají. Autor zdůrazňuje, že pro vstup do sexbyznysu je primární potřeba rychlého hotovostního příjmu, avšak různé pracovnice či pracovníci v této profesi sledují různé dobrovolné či vynucené účely akumulace peněz (zvýšení životního standardu, uhrazení pohledávek a dluhů, prostředek vybřednutí z bezvýchodné situace, zabezpečení potřeb vlastní či širší rodiny atp.). Vstup do oblasti sexbyznysu má tak různou skrytou motivaci (což je v práci dobře naznačeno). Podobně je zmíněno i to, že činnost v sexbyznysu má i své výrazně nebezpečné stránky a rizika, a to ať již aktuální (např. násilí), tak i dopady v budoucnosti (např. trvalejší stigmatizace). Autor v této souvislosti sice hovoří o možnostech sociální práce s těmito riziky, je však škoda, že se zde omezuje pouze na vyjmenování druhů možné sociální pomoci zvláště ze zorného úhlu pandemie.

Přínosem práce je i přehled o přístupech k fenoménu sexbyznysu ve světě, o aboličních, reglementačních a represivních postojích států, zajímavé je i pojednání o různých ideologických koncepcích této problematiky. Tyto koncepce nejednou přistupují k sexbyznysu jako k určitému druhu práce (ve smyslu zaměstnání), argumentují tím, že prostituční chování reaguje nabídkou na poptávku a uspokojená nabídka by měla být zaplacená. Škoda, že se v práci více nerozvíjí otázka, zda za práci je možno považovat vše, co uspokojuje nějakou potřebu (např. krádeže na objednávku), či by práce v sexbyznysu mohla

být nabízena v rámci aktivit ÚP – tedy co by mohlo bránit uznání činnosti těchto pracovníků za řádnou pracovní činnost.

Empirická část předložené práce přináší řadu zajímavých postřehů, které byly získány pomocí kvalitativního výzkumu (s metodologií i limity tohoto výzkumu lze souhlasit). Zajímavý postřeh spočívá např. v tom, že i sexbyznys byl a je v době pandemie pod významným stresem. Dochází nejen k pochopitelnému odlivu zákazníků (a tím k podstatným finančním ztrátám), ale též k odlišnému – často ohrožujícímu – chování zákazníků, kteří využívají současné snížené poptávky k vyžadování ohrožujících praktik sexuálního uspokojení (např. styk bez ochrany či vyžadování určitých násilných aktivit). Do oblasti sexbyznysu přichází v období pandemie celá řada nových pracovníků či pracovník, kteří se snaží tímto způsobem zacelit výpadek příjmu z legálních – ale v současnosti pozastavených či obtížně vykonatelných – činností.

Pandemická situace má však ještě celou řadu souvislostí. Výzkum autora ukazuje, že některé pracovnice či pracovníci v sexbyznysu konstatují, že obavy z pandemie zastiňují obavy z různých pohlavních nemocí, takže se snižuje ostražitost před tímto vývojem. Jiné výpovědi ukazují, že protipandemická opatření nejednou výrazně zasáhly do životního rytmu pracovníků v sexbyznysu, např. tím, že distanční výuka dětí většinou vyžadovala kooperaci s dospělou osobou a tato výuka navíc též vyžadovala určité finanční prostředky z rozpočtu pracovníků sexbyznysu (např. zakoupení počítače). Řada respondentů si také bolestivě uvědomila, že státem neuznávaná činnost je neopravňuje k tomu, aby ve chvíli přerušení této společensky ostrakizované činnosti byli oprávněni k nějakým kompenzacím ušlého zisku, což některé z nich vede k úvahám, zda by přece jenom nebylo dobré se podvolit nějaké registraci a získat nějakou náhradu.

Závěrem lze konstatovat, že diplomová práce je dobře zpracovaná a ukázala na mnohé aspekty, které vyžadují naši hlubší pozornost. Autor projevil dostatečný vhled do problematiky a přinesl řadu podnětných poznatků. Navrhují proto práci hodnotit známkou „výborně“.

27. ledna 2022

PhDr. Kazimír Večerka, CSc.

